RADIO- JA TELEVISIOTOIMITTAJIEN LIITON JÄSENLEHTI

LIITON
arkki
joulukuu 2014

Anonyymi yt-päiväkirja

Media luottaa pankkiekonomistiin

FAO Prahassa

Staffan Sonning ja euron kriisi

TÄSSÄ NUMEROSSA:

Pääkirjoitus	3
Staffan Sonning, eurokriisikirjeenvaihtaja	4
Nelosen uutisten vanha tes muutoksen kourissa	7
Kun YT loppuu, sitten se vasta alkaa	8
Tukimiehet Aulangolla tuen tarpeessa	11
Media luottaa pankkiekonomistiin	12
Urapolut esillä opiskelijaseminaarissa	14
Koulutuspoliittiset muutokset näkyvät	15
Eurooppalaiset kollegat Pasilassa	16
Miten tässä näin kävi?	17
Järjestäytyminen arveluttaa Britanniassa	18
Anonyymi YT-päiväkirja	20
Monen liiton Latvia	22
FAO Prahassa	24
Luottamuspulaa Tampereella	26
Ukraina Latvian mediassa	27

Päätoimittaja: Ari-Pekka Sirviö
Toimitus: Seppo Metso
Taitto: Leena Luotio
Kannen kuva: Seppo Sarkkinen
Paino: Edita, Helsinki
ISSN 1459-9651 (painettu)
ISSN 1459-966X (verkkolehti)

Toimituskunta:
Ari-Pekka Sirviö, pj.
Jari Aula
Linus Lång
Kirsi Mattila
Leena Mattila
Pirjo Munck
Jukka-Pekka Nyrhinen
Kari Romppainen

Julkaisija:
Radio- ja televisiotoimittajien liitto ry
Uutiskatu 2, 00240 Helsinki
PL 76, 00024 Yleisradio
puh. (09) 1480 3382, 040 519 0493
rttl@yle.fi

Juttuehdotukset, kommentit ja muut viestit ovat tervetulleita. Lähetä juttusi sähköpostilla osoitteeseen seppo.metso@yle.fi. Seuraava Arkki ilmestyy keväällä 2015.

Leikkauksia mutta myös edistystä

puheenjohtajan palsta

NÄIN VUODEN LOPULLA on tapana katsoa taaksepäin. Media-alalla on tapahtunut viime vuosina suuria ja dramaattisia asioita. Niiden kaikkien läpikäymiseen eivät tämän lehden palstat riittäisi, joten muistellaan niistä muutamia.

Tänä vuonna oli Ylen vuoro joutua yt-kurimukseen. Yt-neuvottelujen lopputulos oli 74 henkilön irtisanominen. Henkilöstö joutui jälleen tiukentuneen talouden maksumieheksi, vaikka säästöt olisi voitu kerätä muullakin tavalla. Toivottavasti indeksikorotuksen jäädytyksen karmiva lopputulos näyttää poliittisille päättäjille sen, että tyhmiä päätöksiä ei kannattaisi tehdä.

Toisaalta leikkausten perimmäinen syy saattoi toki olla jossain muualla kuin Yleverossa. Siihen viittaa se, että vaikka indeksikorotuksen jäädytyksen vaikutus laski kymmenestä miljoonasta neljään miljoonaan, henkilöstön vähennystarve säilyi ennallaan.

Nelosen yt-neuvottelut päättyivät jo tammikuussa. Niiden tuloksena irtisanottiin 37 henkilöä. Ja samalla loppuivat Nelosen uutiset.

MTV puolestaan päätti syksyllä siirtää 45 työntekijää Ericssonin palvelukseen, kun yhtiö uudistaa rakennettaan. Siirto koskee yhtiön tv-lähetystoimintaa ja materiaalinhallintaa sekä tv-tekniikan kehitys- ja tukitoimintoja.

Hyviäkin uutisia on saatu. Kääntäjien tes-neuvottelut saatiin käyntiin ja ne ovat jatkuneet pitkin syksyä. Mukaan on saatu myös murheenkryyni BTI-yhtiö.

Tänä vuonna on edistytty selvästi Ylen ja MTV:n yhteisen työehtosopimuksen laatimisessa. Sillä on vain hyviä vaikutuksia, sillä mitä kattavampi sopimus on, sitä paremmin sen piiriin saadaan myös villit työnantajat. Toivottavasti sillä on positiivinen heijastusvaikutus myös freelancereiden, itsensä työllistäjien, vuokratyöläisten ja pakkoyrittäjien asemaan.

Journalistiliitto päätti keväällä laajentaa liiton jäsenrajoja. Päätös oli oikea, sillä liiton tulevaisuuden, edunvalvonnan, vaikuttavuuden ja uskottavuuden kannalta emme voi käpertyä kokoon itsemme ympärille. Yhä useampi tiedottaja on taustaltaan journalisti ja tekee käytännössä journalistista työtä. Siksi hekin kuuluvat meidän liittoomme.

Journalistiliiton sisäistä keskustelua on varsinkin vuoden loppupuolella hallinnut puheenjohtajakisa. SJL:n valtuusto valitsee uuden puheenjohtajan joulukuun kokouksessaan. Toivottavasti siellä järki voittaa ja liitolle valitaan paras, kokenein ja ansioitunein puheenjohtaja. Sellainen on RTTL:n asettama ehdokas Arto Nieminen. Hän on ehdolla edustamaan kattavasti koko Journalistiliiton jäsenistöä, ei RTTL:ää.

Unohtuiko jotain? Saattoi unohtua. Vuoden aikana on tapahtunut niin paljon. Kaikesta huolimatta toivotan kaikille rauhallista joulua ja hyvää uutta vuotta.

KUVA Seppo Sarkkinen

ARI-PEKKA SIRVIÖ
ari-pekka.sirvio@yle.fi

TEKSTI Linus Lång KUVAT Seppo Sarkkinen

Eurokriisiin erikoistunut talouskirjeenvaihtaja

Staffan Sonning

Sveriges Radion johdossa oltiin euroalueen velkakriisin alkaessa vuonna 2009 kauaskatseisia ja päätettiin perustaa uusi talouskirjeenvaihtajan virka. Tehtävään valittiin **Staffan Sonning**. Hän vieraili RTTL:n mediaseminaarissa Helsingissä lokakuussa.

Tuskin ruotsalaisessa yleisradioyhtiössä sentään tiedettiin, että eurokriisi jatkuisi vielä vuonna 2014. Jos laskenta aloitetaan syksyn 2007 yhdysvaltalaispankkien kaatumisesta, on kriisissä eletty jo seitsemän vuotta.

– Normaalisti kriisit menevät ohi neljässä viidessä vuodessa. Kukaan ei tiedä, miten tässä tulee käymään, talouskirjeenvaihtaja Sonning toteaa.

Sonning tietää kuitenkin paljon aiheesta. Hän laskee nykyisen kriisin olevan ammattiuransa kolmas vakava talouskriisi. Ensimmäiseksi hän laskee 1990-luvun alun laman, jolloin hän vielä toimi kotimaan tehtävissä ja toiseksi vuonna 1997 alkanutta Aasian finanssikriisiä, jonka aikana hän oli Sveriges Radion Aasian kirjeenvaihtajana.

Journalistisen työn ohessa Sonning on ennättänyt kouluttautua niin liike- kuin kansantaloustieteilijäksi.

– Olin toiminut 6-7 vuotta toimittajana, pitkälti talous- ja työmarkkina-aiheiden parissa, kun ymmärsin, etten tiedä tarpeeksi. Huomasin toisinaan tulevani huijatuksi, en osannut esittää oikeita vastakysymyksiä haastateltaville. Päätin oppia lisää, Sonning sanoo.

Kun Sonning puhuu RTTL:n mediaseminaarissa, on hän samalla sekä nöyrä, että kriittinen. Seminaarin aiheena on nimenomaan euroalueen kriisi ja Sonning analysoi miten media on onnistunut monimutkaisen aiheen raportoinnissa.

Sonning näyttää esimerkkejä siitä, miten mediat niin Saksassa kuin Kreikassa ovat syyllistyneet loanheittoon kriisin aikana. Kreikkalaisissa lööpeissä ”komeilee” liittokansleri **Angela Merkel** natsiunivormussa. Saksalaisten laatulehtien kansikuvissa klassinen kreikkalainen patsashahmo näyttää keskisormea lukijalle ja Akropolis on raunioina.

Sonningin syyttävä sormi ei osoita vain näitä tulehtuneessa tilanteessa tehtyjä ylilyöntejä, vaan kritiikki kohdistuu mitä suurimmissa määrin raportoinnin yksipuolisuuteen. Varsinkin alkuvuosina toimittajat eivät osanneet kyseenalaistaa virallisten ja totuttujen tahojen tarjoamia kriisilääkkeitä. Iso vedenjakaja on valinta Keynesiläisen elvytyspolitiikan ja uusliberalistisen säästöpolitiikan välillä. Alkuvuosina lähinnä jälkimmäistä eli EU-komission valitsemaa tietä pidettiin oikeana. Elvytysvaihtoehto ei saanut näkyvyyttä.

Sonningin sanoin media on ollut puolueellinen – mutta samaan hengenvetoon hän toteaa, että aihe on ollut vaikea talousasiantuntijoillekin.

Esimerkkinä Sonning mainitsee amerikkalaisekonomistien **Carmen Reinhartin** ja **Kenneth Rogoffin** Growth in the Time of Debt-analyysin vuodelta 2010. Sen mukaan valtiovelan kasvu yli 90 prosenttiin BKT:stä johtaa talouskasvun hyytymiseen. Talouskomissaari **Olli Rehn** ja monet muut johtavat poliitikot niin EU:ssa kuin USA:ssa käyttivät Reinhart-Rogoffia säästötoimien oikeuttamiseksi, kunnes 28-vuotias yhdysvaltalaisopiskelija löysi vakavia virheitä raportin käyttämistä tietoaineistoista ja laskelmista. Löydökset mitätöivät tehdyt johtopäätökset velkaantumisen vaikutuksista ja säästöpolitiikan autuudesta.

Sonningin analyysissä merkittävää on, että myös Kansainvälinen valuuttarahasto IMF on myöntänyt virheitä omissa laskelmissaan ja on sen myötä pehmentänyt suosituksensa jyrkästä säästölinjasta.

Sonning ei esitä vuorenvarmoja tulevaisuudenennusteita, mutta uskoo kuitenkin, että Saksa tulee vielä puoltamaan Kreikan velkojen alaskirjaamista.

Sonning ei väitä tietävänsä säästöjen ja elvytyksen oikeaa suhdetta.

Jos aina palataan samoihin ihmisiin, ei voi saada uusia vaikutteita.

– Jos velkataakkaa ei alaskirjata, kestää usean sukupolven ajan ennen kuin Kreikka nousee jaloilleen. Saksan valtiovarainministeri **Schäuble** on jo vihjannut taakan keventämisestä, kunhan korruptio on kitketty Kreikan yhteiskuntajärjestelmästä. Velkojen alaskirjaaminen tulee olemaan poliittisesti erittäin tulenarkaa, koska lasku tulee EU:n veronmaksajille.

Kreikan lähtöä euroalueesta Sonning pitää tällä hetkellä epätodennäköisenä, mutta ei täysin poissuljettuna.

Staffan Sonning ei väitä tietävänsä elvytyksen ja säästöjen oikeaa suhdetta, vaan hän osoittaa miten totutut toimintamallit voivat johtaa väärin. Yksi ongelma on median riippuvuus tietyistä asiantuntijoista, jota Sonning kutsuu Rolodex-ongelmaksi. Rolodex on pyörivä kortisto-laite, jota käytetään nimi- ja yhteystietojen tallentamiseksi.

– Jos aina palataan samoihin ihmisiin, ei voi saada uusia vaikutteita. Ongelma on yleisluontoinen ja Ruotsissa olemme aktiivisesti tehneet työtä sen välttämiseksi, etsimällä ja listaamalla uusia nimiä, esimerkiksi naisasiantuntijoiden löytämiseksi eri aloilla.

Työ talousasioihin ja erityisesti talouskriisiin erikoistuneena kirjeenvaihtajana tuo mukanaan paljon reissaamista.

Staffan Sonningin asemapaikkana oli aikaisemmin Tukholma, josta hän matkusti juttukeikoille ympäri Eurooppaa ja maailmaa, kulloisiinkin talouskriisipesäkkeisiin. Vuosi sitten Sonning muutti Lontooseen, ja nykyään hän raportoi maailmanlaajuisten talousaiheiden lisäksi Ison-Britannian asioista. Hän matkustaa edelleen paljon.

– Kahden viikon päästä matkustan Kiinaan, sieltä suoraan Australiaan ja sitten jatkan Japaniin, kertoi Sonning lokakuun loppuvaiheessa järjestetyn seminaarin yhteydessä.

Hän myöntää, että matkustaminen tuo mukanaan stressiä.

– Enhän ole enää nuori, kyllä se jatkuva aikavyöhykkeen vaihtaminen on aika rankkaa, 62-vuotias Sonning sanoo.

Sen sijaan hän ei usko, että pitkittynyt talouskriisi aiheena olisi vaikuttanut omaan mielenlaatuun.

– Ei sitä tule pessimistiksi, vaan mitä syvemmälle perehtyy, sitä enemmän kiinnostuu aiheesta. On sanottava, että monessa tapauksessa tehdään vaikuttavaa työtä kriisin ratkaisemiseksi.

Nelosen uutisten vanhaa tessiä väännetään radioille sopivaksi

Kun Nelosen uutisten työntekijät muuttivat Tehtaankadulta Sanomataloon loppuvuonna 2012, oli ensi alkuun pelkoa siitä, että Helsingin Sanomien lehtitoimittajien ja Nelosen uutisten televisiotoimittajien työehtoja olisi vaikea sovittaa keskenään yhteensopiviksi. Pelko osoittautui kuitenkin turhaksi.

Tuolloin Nelosen uutisia ja muuta videotuotantoa tehtiin Nelosen uutisten työehtosopimuksen pohjalta ja lehti- ja televisiotyö yhteensovitettiin yksinkertaisella siirtymäsopimuksella.

Nyt, kun lehdistön uusi työehtosopimus on voimassa uudella laajennetulla soveltamisalalla, on Nelosen uutisten työehtosopimus voitu hylätä kokonaan Helsingin Sanomissa. Lehdistön tessin ehtojahan sovelletaan tästedes ”sanoma-, aikakaus- ja paikallislehtien toimituksissa sekä uutis- ja kuvatoimistoissa työskentelevien työsopimuksissa riippumatta siitä, millä teknisellä jakelutavalla mediayritys tai uutis- ja kuvatoimisto välittää toimituksellista aineistoa”.

Soveltamisala määrittelee yksiselitteisesti, että kaikki sähköinen työ, jota tehdään lehtitoimituksissa, on lehdistön tessin piirissä. Siksi Nelosen uutisten vanha tes ei ole enää tarpeellinen Helsingin Sanomissa.

Sen sijaan Nelosen uutisten vanhaa journalistitessiä noudatetaan edelleen Sanoman radiokanavilla, koska lehdistön tessiä noudatetaan vain lehtitoimituksissa tehtävässä sähköisessä työssä. Kuudella radiokanavalla työskentelee yksitoista Journalistiliittoon kuuluvaa jäsentä.

Nelosen journalistitessin päivitys on parhaillaan menossa. Tarkoitus on päivittää Nelosen uutisten tes ensinnäkin nimeltään vastaamaan nykyaikaa. Lisäksi soveltamisala olisi tarkoitus päivittää noudattamaan nykyisiä työtehtäviä, mitä radioissa on. Sopimuksen voimassaolon ja palkankorotusten olisi tarkoitus noudattaa lehdistön sopimusta.

Helsingin Sanomien yt-neuvotteluiden tuloksena viime vuoden vaihteessa perustettiin Sanomataloon videotuotantoyksikkö Sanoma Creative Studio, jossa tehdään runsaasti videotuotantoa Sanomien eri toimitusten tarpeisiin. Käymme parhaillaan neuvotteluja myös siitä, mitä työehtosopimusta – Nelosen uutisten vai lehdistön sopimusta – yksikössä työtä tekevät alkaisivat noudattaa.

Ehkä vielä joskus kaikki Sanomatalossa työtä tekevät voisivat työskennellä saman tessin piirissä. Onhan hieman hämmentävää, että radiojuontajat tekevät työtään Nelosen tessin mukaan ja Ilta-Sanomien leipiin siirtyvät radiouutisjuontajat tekevät uutisia samoille kanaville lehdistön tessin ehtojen mukaan.

TOMI PEURAKOSKI NOT:n puheenjohtaja

TEKSTI Jyrki Saarikoski Ylen uutis- ja ajankohtaistoimituksen luottamusmies
KUVA Sebastian Dahlström

Kun YT loppuu, silloin se vasta alkaa

Aurinkoinen alkusyksyn maanantai Tukholmassa, takana vapaa viikonloppu ja edessä vielä pyhiinvaellus Wasa-museoon. Odotellaan lauttaa veden yli. Taskussa soi kännykkä, kuvaajakaverini **Kari** soittelee Ruovedeltä."Pilaan kai päiväsi, mutta Kivinen ilmoitti juuri että melkein kaksisataa ihmistä saa potkut Yleltä."

Vaikka tiesin että tiedotustilaisuus oli tulossa, ei sisällöstä ollut liikkunut kuin huhuja. Kiitos tiedosta Kari, vanha konna. Pilasit päiväni.

Koetan työntää mielestä ajatuksia siitä mitä Pasilassa samaan aikaan tapahtuu katsellessani merihistoriallisen näyttelyn yksityiskohtia. Ensi reissullaan Tukholmaan satamavesiin suistunut Wasa on yhtä uljas kuin ennenkin. Aina ei ole Ruotsissakaan mennyt hyvin: laivaväen luurangoista on löytynyt merkkejä aliravitsemuksesta ja taudeista, vaikka kyseessä oli kuninkaan komein alus neitsytmatkallaan.

POMOT OVAT TOSISSAAN

Pasilaan palattua piti käydä ottamaan selvää mitä yt-prosessi oikeastaan tarkoittaakaan. Pelätty yytee – yhteistoimintamenettely. Sana viittaa yhteiseen käsittelyyn, toimintaan (niin, kai nykymaailmassa myös kokoustaminen ja puhuminen ovat toimintaa), ja järjestyneisiin muotoihin. Huolestuttavaa, jännittävää. Ensi kauden luottamushenkilön syyskalenteri tulee täyttymään.

Tuntumaa prosessiin saadaan uutis- ja ajankohtaisalueen yhdellä sektorilla pidettävissä kuudennen kohdan mukaisessa yt-neuvotteluissa. Kuutospykälää yt-veteraanit pitävät leikkikouluna ja keskustelukerhona, koska silloin ei irtisanomisuhka vakavoita ilmeitä.

Tästä huolimatta jo tuossa prosessissa ilmeni, että tosissaan ollaan. Toimituksessa oli käynyt käsky, että entinen työtapa, tv-uutistyön edellyttämät pitkät vuorot, saa mennä ja homma hoidetaan vastedes kahdeksan tunnin jaksoissa. Samalla menee tietysti vapaapäiviä. Toimittajat kokoontuivat työryhmissä ja väittivät vastaan. Myös yt-ryhmä piti kokouksia.

Paljon puhuttiin ja sitten työnantajan kanta voitti. Kuinkas muuten.

LEIVÄTTÖMÄN YT-PÖYDÄN ÄÄRESSÄ

Kun varsinainen laaja yt-prosessi sitten alkoi ja Uutis- ja ajankohtaistoiminta, UA, oli muiden mukana menossa siihen varsinaiseen eli kahdeksannen kohdan mukaiseen yt-menettelyyn, ei pöydällä ollut enää kahvia eikä voileipiä. Meidän osuutemme yhteisestä säästöpaineesta olisi 23 tehtävää, kertoi päätoimittaja **Atte Jääskeläinen**.

Eräs nuori työkaveri kysyi: eikös yyteet ole sellaista teatteria? Minäkin mietin samaa: ehkä se tosiaan menee niin. Että ensin asetetaan kova luku, jota ei ole tarkoitettukaan toteutettavaksi, osapuolet istuvat kuusi viikkoa ja lopputulema on jotain muuta. Työnantaja pääsee todistamaan sovintohalunsa, luottamusmiehet voivat kertoa, että johonkin meitäkin tarvittiin.

Seuraavat viikot osoittivat, ettei se ihan niin suju. Jo alkuvaiheessa – niin kai sanoo lakikin – saatiin kuulla mitä toimintoja työnantaja pitää turhina, supistettavina, lopetettavina. Yhteenlasku osoitti että lähes paristakymmenestä ihmisestä oli kysymys. Joukossa tuttuja ja tuntemattomia.

Käsite yt-neuvottelu sai kasvot, vaikka vielä ei ollutkaan selvää keiden jatko Ylessä todella on uhattuna.

MAIKKARIN TIETÄ TUHOON?

Samalla alkoi hahmottua kokonaiskuva, luottamusmiesten yhteisissä palavereissa, epävirallisissa keskusteluissa, käytävillä ja kahviloissa. Irtisanomisuhka pilkisti esiin eri puolilta, mutta pysäyttävin oli teknisen huollon ja ylläpidon rätinki: lähes koko toimintoa uhkasi lopputili. Työnantajan taktiikka oli paljas: Yleä ollaan viemässä ulkoistamisten tielle. Se on sama tie, jota kulkien yleläisille tuttu kilpailija ja kumppani Maikkari on yhtiönä kutistettu ja pirstottu, vain haamu entisestä.

Samalla vahvistui aktiivien hypoteesi siitä mikä nyt oli – ja on – käynnissä: vaikka eduskunnan indeksipäätös merkitsee kiistämätöntä säästötarvetta, niin Ylen johto on saanut siitä viikunanlehden, johon vetoamalla voidaan yhtiö kääntää ja kurjistaa aivan uuteen malliin.

Niin kuin olisi annettu muodin mukainen mutta liian pieni mekko, jota varten on pakko laihduttaa – olipa se terveellistä tai ei.

YLE-HENGEN UHRAUS

Tavoitteeksi julistetun uudistamisen vuoksi ollaan uhraamassa tässä kohta yhdeksän vuosikymmentä toimineessa yhtiössä vaikuttanut "yhteiskuntasopimus" työnte-

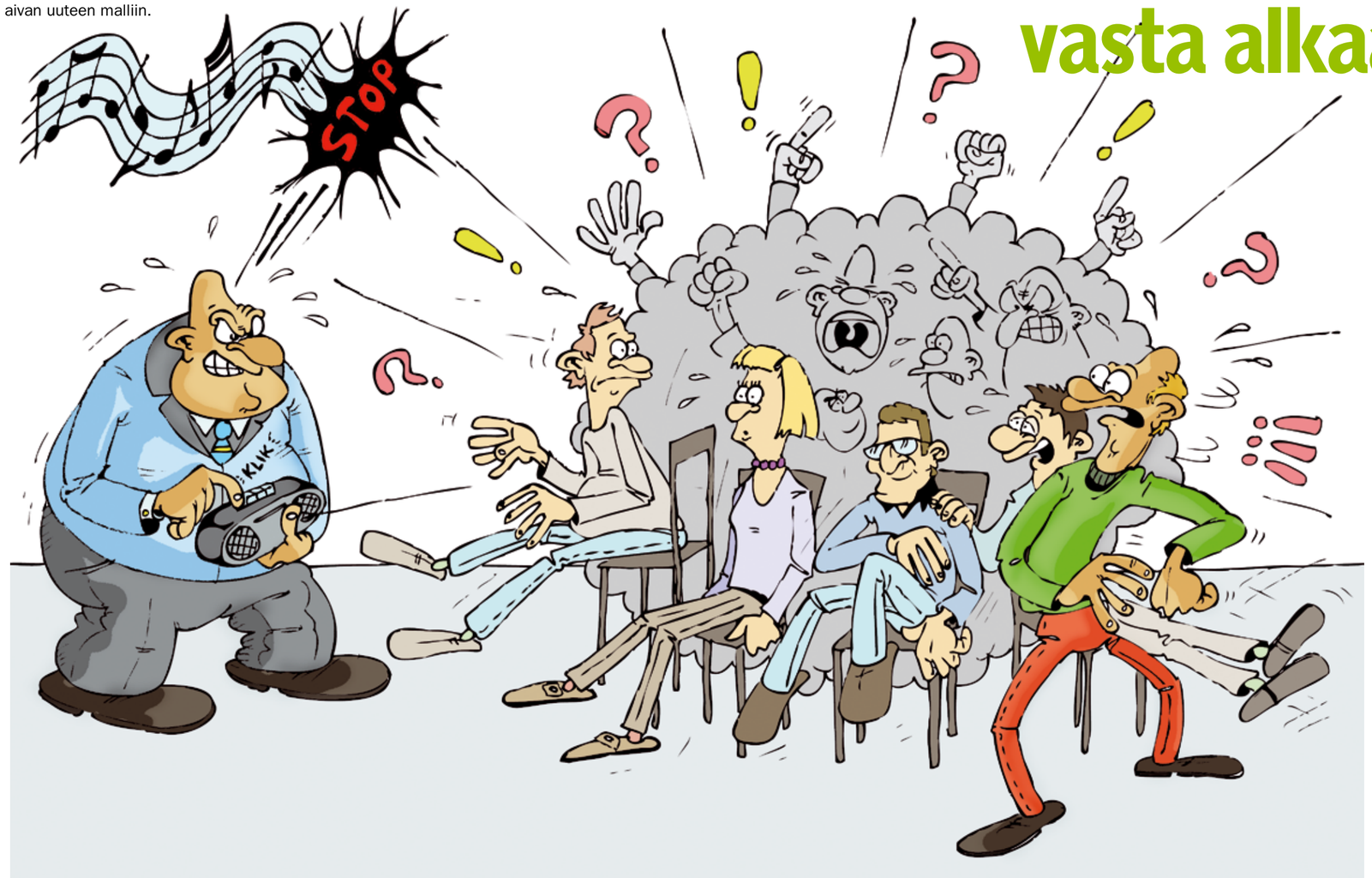

kijäryhmien välillä. Tähän asti eri ammattiryhmät ovat olleet valmiita venymään ja auttamaan toisiaan yhteisen asian ja Ylen edun nimissä (jos joku erehtyy luulemaan tätä kulttuuria normaaliksi palkkatyöksi erehtyy pahasti).

Mutta kun johto lyö joka asialle hintalapun, ja erottaa surutta kymmeniä vuosia Yleä palvelleet työntekijät, samalla omia bonuksiaan odotellen, niin lattiatasolta katsottuna alkaa Yle-henki olla mennyttä. Tavoitellut ”säästöt” osoittautunevat nekin kalliiksi ratkaisuksi, sillä ”kumppanit” ja muut ulkopuoliset osaavat kyllä laittaa hinnan palveluksilleen.

PÖYTÄKIRJAN LIITTEET

UA:n yt-neuvottelussa sai luottamusmies aika pian havaita, että mikään keskustelukerho ei tämä foorumi ole. Sanoa sai, mutta työnkuvien muutoksen kyseenalaistaminen ei tietenkään johtanut mihinkään.

Jotenkin sopimatonta oli esimerkiksi muistuttaa siitä, että kansainväliseen kuvavaihtoon yltävät supistukset eivät ole sopusoinnussa Ylen strategian kanssa. Kokousten ajat olivat tiukasti rajoitetut, eikä fundeerauksiin ollut aikaa.

Yt-käsittelyn niukan juridiikan ja käsiteltävien kysymysten epäsuhdan huomasi, kun asiaa selvitti niille, joiden työtehtävistä oli ja on kysymys. Tulevaisuuttaan pohtiville ihmisille joutui sanomaan, että kyllä teidänkin asianne oli esillä – samassa nipussa kaikkien muiden kanssa.

En silti väitä, että yt olisi ollut hyödytön prosessi – tai että mitään ei olisi tapahtunut. Vaikka itse kokoukset olivat niukkoja – ja niistä tiedottamisen oli oltava vielä niukempaa – niin kulissien takana sekä työnantajan että työntekijöiden edustajat yrittivät etsiä keinoja, jotta säästöhanke lievenisi.

Erona oli kuitenkin se, että pomonäkökulmasta irtisanomisiin oli pakko mennä, mutta työntekijöiden edustajat tähdensivät loppuun saakka että niitä ei tarvita, ja että irtisanomiset eivät jouduta vaan vaikeuttavat myös Ylen uudistamista – muun muassa tekemällä monen ei-vakinaisen työntekijän tulevaisuuden entistä kivisemmäksi.

Uhanalaisten toimintojen työntekijät laativat laajoja selontekoja työtehtävistään, ne liitettiin YT-pöytäkirjaan.

Luottamusmiehet jättivät eriävän mielipiteen. Sekin liitettiin pöytäkirjaan, ja sinne se myös jäi.

KESKIVIIKON LUKEMAT

Sitten koitti se suuri keskiviikko, jolloin avaruusluotain – johon myös Ilmatieteen laitos oli osallisena – kymmenen vuoden matkanteon jälkeen laskeutui komeetan pinnalle. Komentoviestin ja vastauksen kulku tuolle luotaimelle kesti puoli tuntia suuntaansa, valisti aina ajantasainen radio minua.

Luulenpa että YOT:n jäsenestä saattoi yt-prosessin eteneminen olla yhtä etäinen asia – tai ainakin yhtä vaikea siihen oli vaikuttaa. Mutta yhtä aikaa kumpikin pääsi ns. maaliinsa, YT-prosessi runsaat puolitoista kuukautta kestettyään. Viimeisessä istunnossa istuivat vastapäätä toisiaan yhtiön ja työntekijöiden edustajat. Sen jälkeen olikin iltapäivän kulku sitten aikataulutettu.

YOT:n Facebook-sivulle kirjoitin: ”YT-neuvottelun ns. pääpöytä pitää ilmeisesti viimeisen istuntonsa tänään keskiviikkona iltapäivällä, jonka jälkeen toimitusjohtajan info klo 16.00 Ison pajan auditoriossa (suoratoisto), kts. intra. Minkä jälkeen YOT:n ja luottamusmiesten info RTI:n auditoriossa, alkanee noin klo 17.00 (huom. ei suoratoistoa – be there)”

Auditorio oli täynnä kun vakavan oloinen toimitusjohtaja aloitti puheensa. ”Pike tiimeineen on auttanut pienentämään lukua”, kiitti **Lauri Kivinen**. Mutta eihän siitä mihinkään pääse, 74 irtisanottavaa ja kaikkiaan 160 loppuvaa henkilötyövuotta tekee Ylen historiaa tavalla, joka työntekijöille on myrkkyä. 50 tekniikasta, 10 uutis- ja ajankohtaistoiminnasta, ja loput tasaisesti eri puolilta. Arkiston leikkaukset oli sentään jotenkin torjuttu, toistaiseksi.

Pääluottamusmies **Pike Epstein** otti puheenvuoron ja totesi tiukasti, että työntekijöiden ehdotukset ovat kertoneet aivan toisesta lähestymistavasta, jossa säästöt olisi voitu toteuttaa eläköitymisten kautta muutamassa vuodessa. Itse kysyin kuinka nyt uudistutaan, kun irtisanomisten myötä myös nuoren ei-vakinaisen väen työn jatkuminen on vaakalaudalla.

KUN YT LOPPUU, SILLOIN SE VASTA ALKAA

Ja nyt, kun lukema on käytössä ja kommentoitu - mitä nyt? Jo yt-prosessin ensi viikkoina joku kollega, jolle tämä ei ollut eka kerta, muistutti näin: sitten kun yyteet loppuvat, sitten ne vasta oikein alkavat. Alkaa se vaikein vaihe, jolloin ei enää puhuta numeroista eikä periaatteista, vaan yksittäisten ihmisten kohtelusta ja työpaikasta Jos kyse ei ole sinusta, niin puhe on työkaveristasi.

Vaikka ay-puoli ja luottamusmiehet eivät päätöksiä tee (niin kuin on karvaasti nähty), ja vaikka direktio-oikeuden käyttö on yhtiön asia ja oikeus, niin tästä huolimatta voivat myös luottamusmiehet vaikuttaa asioihin. Muistuttaa että irtisanominen hoidetaan työntekijää kunnioittaen, ja kaikki mahdollisuudet työpaikan säilyttämiseen käytetään. Uudelleenkoulutus, sijoittuminen, takaisinottovelvollisuus – nämä käsitteet käyvät ajankohtaisiksi.

Muuten, työntekijöiden hyvästä kohtelusta muistutettiin eduskunnassa, ja taitaa sen mainita myös perustuslaki.

Raskas yt-tie irtisanomisineen vaikeuttaa nyt sekä yleläisten elämää että yhtiön tulevaisuutta, ja sitä paljon puhuttua uudistumista. Koituiko syksystä mitään hyvää? Ehkä sentään jotain. En muista koska kiinnostus (ja huoli, tietenkin) omien ja yhteisten asioiden vuoksi olisi ollut näin suurta. Pienissä ja suurissa kokoontumisissa loppuvat istuinpaikat, keskusteluihin sataa kommentteja, lounaspöydissä puhutaan. Vaikka se on tietysti etupäässä marraskuista puhetta, kertoo se myös aktiivisuudesta. Mikä on, kaikesta huolimatta, hyvä asia.

Tukimiehet Aulangolla ..ovat kohta itse tuen tarpeessa

Aulangon tukimiespäivillä ruoka oli kerta kaikkiaan järkyttävän hyvää ja sitä syötiin riemumielin. Ihanien ruokien vastapainoksi puheenaiheet olivat järkyttävän ankeita ja niistä oli pakko puhua, vaikka riemua ei tuntenut varmaan monikaan.

Tukimiespäivien aiheet pysyttelivät inhorealistisesti maan tasalla tai syövereissä. Oli ulkoistuksia, liikkeenluovutuksia, yt-neuvotteluita, tiukkoja neuvotteluja ynnä muuta eiviihteellistä tarjontaa. Onneksi taas välissä syötiin esim. elämän paras sosekeitto ikinä.

Ja sitten taas asiaan.
Kuultiin, että ahnas, mutta ei ontuva Eriksson tuli lahden takaa Suomeen pyörittämään Maikkarin lähetyksiä ja kasvamaan entistä isommaksi. Kymmeniä ihmisiä on jo siirretty entisen riistomaaherran kansankodin arvojen mukaisesti toiseen firmaan ja huonommille sopimuksille. Odotettavissa on, että ei-ontuva Eriksson tulee aidan yli Ilmalasta Yleä auttamaan – tai ainakin yrittää ojentaa auttavan kätensä ja toisella kädellä kopeloi samalla rahapussia. Onneksi, lounaspöydän herkullinen kotimainen sisävesikala lohdutti.

Mainitusta riistomaa-toiminnasta mallia on ottanut myös Valtiollinen Keskusvirasto Mediasektorilla. Siispä Ylessäkin on ulkoistettu kymmeniä ihmisiä toisen firman leipiin ja tulevaisuuden kanssa on niin ja näin. Tohlopissa*) kaikki ei oikein ymmärrä ilahtua toimenpiteestä.

Sanomat ehti pilkkoa sähköpuolen jo ihan ekana, alan koulutuspaikkoja ja opettajia vähennetään, ja joka firmassa on rahat tiukalla, joten mitään erityistä herkkua ei ole luvassa kellekään. Revi siitä nyt sitten huumoria, mut onneksi jälkiruokana oli ihanaa suklaakakkua ja vadelmakastiketta.

Sokerina pohjalla tai tervana juomalasissa olivat SJL:n tuoreet puheenjohtajaehdokkaat. Ne olivat lähteneet niin soitellen sotaan, että unohtui selvittää, mikä on se homma johon intoa puhkuen pyrkivät. Sekä Hanne Aho että Juha Keskinen paasasivat SJL:n toimiston johtamisesta ja lupasivat uusia tuulia toimistoon. Paitsi, että kumpikaan ei ollut tullut havainneeksi, että sitä homma on hoitanut jo jonkun aikaa talous-ja hallintojohtaja Helena Visti. Ei se homma ole enää haussa! Heikko esitys haastajakandidaateilta. Hermoja rauhoitti lähtiäiskahvi ja pulla.

*)Tohloppi-sana on käytössä tarkoituksella, tekotrendikkäät xx-polikset aiheuttaa näppylöitä. Mitä tekoa kreikankielisellä päätteellä on hämäläisessä mettässä pohjoisboreaalisella havumetsävyöhykkeellä? Häh?

Yhteistyöterveisin
LeenaM

TEKSTI Aapo Parviainen RTTL:n viestintäpoliittisen valiokunnan jäsen

Media luottaa pankkiekonomistiin

Helsingin Sanomat ja Yleisradio ovat suosineet ennen muuta pankkien palveluksessa olevia ekonomisteja, kun on tarvittu asiantuntijan näkemys euron kriisiin. Yliopistoprofessoreitakin kuunnellaan, mutta kymmenen suosituimman ekonomistin joukossa heitä on vain nimeksi. Sen sijaan joka toinen oli töissä pankissa.

TEIN RTTL:N LOKAKUISEEN Mediaseminaariin esityksen, jossa selvitin keitä ekonomisteja Helsingin Sanomat ja Ylen Uutiset ovat haastatelleet euron kriisiä koskeviin uutisiinsa. Selvitys ulottui amerikkalaisen Lehman Brothersin konkurssista 15.9.2008 kuuden vuoden päähän.

Seuloin selvitykseen 70 ekonomistia. Joukossa oli yli 20 professoria eri yliopistoista, 11 taloustutkimuslaitoksen johtajaa tai muuta asiantuntijaa, 9 etujärjestöjen ekonomistia, 16 pankkiekonomistia, kuusi eläkeyhtiöiden asiantuntijaa ja vielä päälle päätteeksi viisi kategoriassa muut ekonomistit.

Kaikkiaan kuuden vuoden aikana Helsingin Sanomissa oli 601 ja Ylellä 457 kommenttia näiltä asiantuntijoilta. Hesarissa tarkastelun kohteena oli printtilehti ja Ylessä television uutiset kello 18.00 ja 20.30.

Oheisesta piirakasta huomataan, että yli kolmannes asiantuntijahaastatteluista oli tehty pankin palveluksessa olevan ekonomistin kanssa. Kun mukaan otetaan vielä eläkeyhtiöiden sijoitusjohtajat, päästään lähes 50 prosentin edustavuuteen.

Aiheellisesti voi kysyä, olivatko nämä asiantuntijat kaikkein riippumattomimmat kommentoimaan euron kriisiä. Tästä keskusteltiin myös Mediaseminaarin paneelissa.

Taustayhteisöön liittyvän keskittymisen lisäksi tarkastelusta ilmeni hyvin voimakas keskittyminen juuri tiettyihin asiantuntijoihin. Pylväsdiagrammissa on kymmenen suosituinta ekonomistia. Kolme suosituinta oli mukana joka neljännessä jutussa, kun kommentit lasketaan yhteen.

Kärjessä oleva **Sixten Korkman** laskettiin tarkastelussa professoriksi, vaikka hän olikin pitkään Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen johtaja. Viimeisin "virka" ratkaisi. Toisaalta hänen siirtämisensä pois professoreiden joukosta olisi tehnyt ryhmästä vieläkin vähäpätöisemmän suhteessa rahavallan ekonomisteihin.

Lisäksi professoreista joka toinen jäi kokonaan ilman merkintää tarkastelussa. Kovin usein näiden "hiljaisten" työpaikka sijaitsi ns. maakuntayliopistossa.

Kaikkein silmiinpistävintä oli, että sukupuolijakauma oli kerrassaan maskuliinisen jyrävä. Joukossa oli sentään seitsemän (10 %) ekonomistinaista. He saivat vain kahden prosentin osuuden haastattelukommenteista. Eniten merkintöjä saanut Handelsbankenin pääekonomisti **Tiina Helenius** oli selvityksessä sijalla 22. Hmm?

Mediaseminaarin paneelissa Ylen Isossa pajassa ruodittiin selvitystä sangen itsekriittisesti, olihan läsnä enimmäkseen journalisteja, jotka nauttivat itsensä ruoskinnasta. Selvityksen tuloksia tulkittiin muun muassa niin, että media mielellään haastattelee asiantuntijaa, joka osaa tiivistää sanomansa tehokkaasti ja ymmärrettävästi. Totta kai hänen pitää olla myös helposti tavoitettavissa ja etenin television osalta käytettävissä suoriin lähetyksiin.

Samalla myönnettiin, että mielipiteiden laajemman esittelyn kannalta on tuhoisaa, jos haastateltaviksi päätyvät jatkuvasti samat henkilöt. Olkoonkin, että he ovat sanomisissaan melko tasapuolisia.

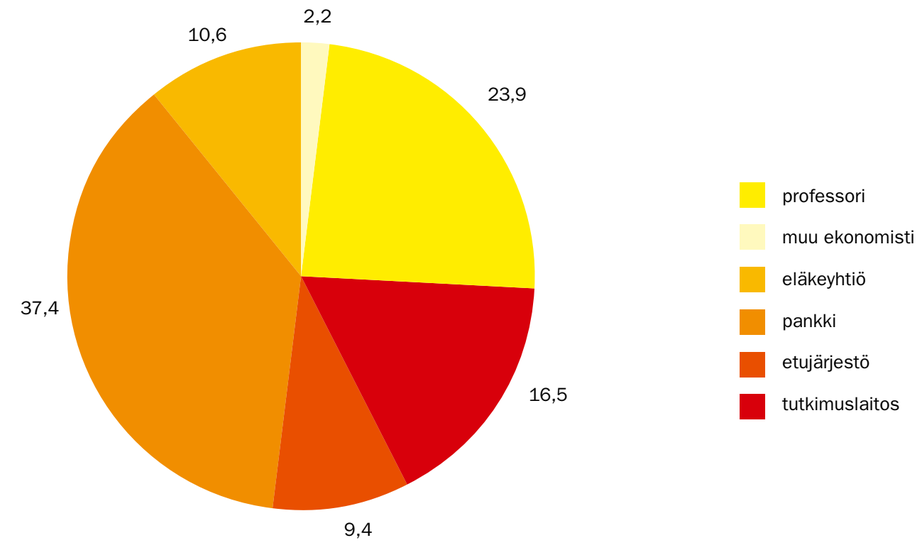

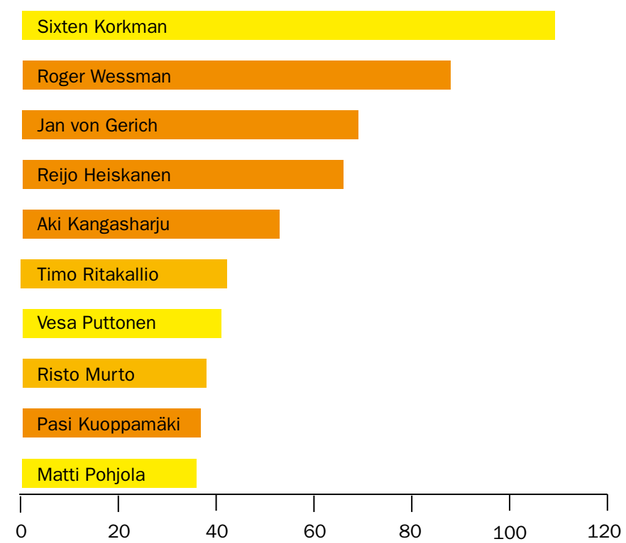

Tämä kirjoitus ei anna mahdollisuutta käsitellä selvitystä tämän laajemmin. Kansantaloudellisen aikakauskirjan joulukuun numerossa julkaistaneen selvityksestäni huomattavasti laajempi esitys. Sitä voivat aiheesta kiinnostuneet käydä verkosta kalastelemassa.

Minuunkin voi olla yhteydessä tarkempien tietojen toivossa. Vastaan, jos suinkin osaan.

aapo.parviainen@yle.fi
040 518 6970

Toimittaja Maria Pettersson veti roolipelin oman jutun myymisestä.

TEKSTI JA KUVA Ari Ojanperä

Urapolut esillä opiskelijaseminaarissa

SUOMEN JOURNALISTILIITON perinteikäs syysseminaari opiskelijoille järjestettiin viime lokakuussa Turussa. Myös tänä vuonna vahvin edustajisto oli Jyväskylän yliopiston lööppiläiset – eikä sieltäkään päässyt jokainen halukas.

Ennen kuin ensimmäinen puhuja päästettiin valloilleen härskin herkullisen hotelliaamiaisen jälkeen, osallistujat kysyivät innokkaana seminaarin virallista Twitter-hashtagia. Visertimeen ilmestyi molempina päivinä runsaasti twiittejä, jotka ovat tässä jutussa esillä.

Perjantain käynnisti digitaalisen viestinnän tuottaja **Markku Liukkonen**. Hän muistutti podcastien, äänijuttujen, olevan varteenotettava vaihtoehto blogien ja videopodcastien eli vlogien rinnalle. Liukkonen innostikin opiskelijoita kokeilemaan siipiään radiotoimittajana, mutta nähtäväksi jäävät, haluavatko mediatalot ottaa ne osaksi tuoteperhettään.

@Johanna_Ailio: Radio on helpompi vastaanottaa, se ei vaadi aktiivista koneen katselua, kuten netti-tv. Tämä voisi olla myyntikärki. #opjousem

Liukkosen jälkeen alkoi tunteet kirvoittava paneelikeskustelu työharjoittelusta. Työnantajien puolelta paikalle olivat saapuneet Turun Sanomien uutispäällikkö **Veijo Hyvönen** ja Yle Turun toimittaja **Ari Welling**. Paneelissa istuivat myös Jyväskylän yliopiston journalistiikan opettaja **Panu Uotila** ja HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulun journalismin lehtori **Kaarina Järventaus**. Keskustelua veti Radio- ja televisiotoimittajien liiton puheenjohtaja sekä Oulun ammattikorkeakoulun journalismin lehtori **Ari-Pekka Sirviö**.

Panelistit vastasivat kiperiin kysymyksiin erityisesti palkattomista harjoitteluista. Yliopisto-opiskelijat selviävät usein hyväksilukemalla yhden kuukauden kesätoimittajan pallisesta pestistä. AMK-puolella vaaditaan kuitenkin viiden kuukauden pituista harjoittelujaksoa, jolloin korvaus tehdystä työstä on usein vain lounasseteli tai pahimmillaan olematon. Valitettavasti niitäkin tapauksia on tullut työelämässä vastaan, joissa opiskelija tarjoaa itseään ilmaistyöhön vain saadakseen paikan toimituksessa.

@toppeltonen: @Riinaww Jos joku lööppiläinen meinaa mennä ilmaseen harjotteluun, turpaan tulee. #pienijournalistinenkärjistys #opjousem

Metropolia Ammattikorkeakoulun radiotyön opettaja **Aura Neuvonen** nosti esille myös sen, että palkattomuus voi viivästyttää valmistusta, kun opiskelija pahimmillaan palaa loppuun tai tyhjentyneiden säästöjen vuoksi joutuu tekemään täyspäiväisesti töitä.

@sunykanen: @LauraKuivalahti Musta tää on koulutuspoliittinen asia. Vähemmän aloituspaikkoja= ei niin paljon kilpailua ja ehkä palkkaakin #opjousem

Päivän viimeinen osuus oli Helsingin Sanomien toimittaja **Maria Petterssonin** vetämä roolipeli oman juttunsa myymiseksi. Harjoitteissa opiskelijat joutuivat myös ostajan rooliin. Varsinkin murjottavana toimituspäällikkönä oli helpompi ymmärtää mediatalojen tarpeita ja kuinka heitä tulisi ilahduttaa täydellisellä jutulla tai juttuidealla.

@NooraVaarala: ”Vain yksi kymmenestä avustajasta pyytää lisää rahaa, kun palkkioista neuvotellaan”, sanoo @MariaPetterss0n. Pyytäkää enemmän! #opjousem

Lauantaina toimittajat **Noora Vaarala** ja **Juhavaltteri Salminen** tarjosivat kokemuksiaan freelancerin työstä ruuhka-Suomen ulkopuolella. Freelancerien nauttimasta vapaudesta huolimatta, vain muutama opiskelija haluaisi kädennostoäänestyksen perusteella tehdä itselleen uraa freelancerina. Jälkimmäisen päivän muu anti oli pitkälti ay-asiapainoitteinen.

Syksyn opiskelijaseminaari herätti runsaasti keskustelua sekä kokoustilassa että sen ulkopuolella. Päätöskahvien lasittuneiden silmien perusteella suurin ajatus oli kuitenkin seuraava:

@pinjapinnie: Voiko ylensyöntiin kuolla? #opjousem

Koulutuspoliittiset muutokset näkyvät viiveellä

Kun mediatalot painivat taloudellisissa vaikeuksissa, syystäkin esitetään kysymys, pitääkö yt-neuvotteluista ja työttömyydestä nyt kärsivälle media-kentälle kouluttaa lisää ihmisiä. Viime vuosina Opetusministeriö on puuttunut tilanteeseen ja leikannut aloituspaikkamääriä. Näiden muutosten vaikutukset t näkyvät noin neljän vuoden kuluttua, jota seuraavat ammattilaisten sukupolvet ovat nykyisiä huomattavasti pienempiä.

Asia ei kuitenkaan ole aivan näin yksiselitteinen. Suurimpien mediatalojen irtisanoessa henkilöstöä osaavan työvoiman tarvetta on alkanut ilmestyä muualle. Median kuluttamisen ja toimintaympäristöjen muuttumisen myötä uudenlaiset toimijat kaipaavat alan osaajia. Kiinnostavaa on myös se, että mediayhtiöt joutuvat pitämään kiinni kaikenlaisista yleisöistä ja tulonlähteistä, ja tuottamaan sisältöjä sekä perinteisiin että uusiin palveluihin. Median murros on siis kesken, mutta selvää jo on, että kulutuksen määrä kasvaa ja moninaistuu. Näitä kaikkia tarpeita tyydyttämään tarvitaan uudenlaisia osaajia, jotka kykenevät sukkuloimaan media- ja viestintäkentän laidalta toiselle.

Alan opiskelijat tietävät, että työllistyäkseen on oltava luova, joustava ja uudistumiskykyinen. Kotimaisissa media-alan oppilaitoksissa kasvaa taitavia ja innovatiivisia ammattilaisia, joiden kaikkea osaamista ei ehkä vielä osata hyödyntää. Tulevat media-alan sukupolvet eivät kuitenkaan jää aseettomiksi murrosten tai työelämän muutosten edessä.

Jotta Suomen kaltaisella pienellä kieli-, kulttuuri- ja markkina-alueella säilytettäisiin media-alan osaamisen korkea taso, koulutuksen täytyy olla vakaalla pohjalla. Mitä rajummin koulutuskenttää myllätään, sitä enemmän tietotaitoa hukataan. Koulutuksen toteuttamisen ja kehittämisen haasteena on kyetä aavistamaan, mitä taitoja alalla kaivatAan viiden tai kymmenen vuoden kuluttua. Pitkäjänteistä kehitystyötä tehdään jatkuvasti. Sen tulokset eivät vain ole täysin vielä nähtävillä.

TEKSTI Aura Neuvonen,
radiotyön opettaja Metropolia AMK

TEKSTI: Pirjo Munck

Eurooppalaiset kollegat Pasilassa:

Rahapulaa ja poliittista ohjausta

Euroopan Journalistiliiton EFJ:n asiantuntijaryhmä Broadcast Expert Group (BREG) vieraili lokakuun alussa Helsingissä. Varsinaisen kokouksensa ohessa ryhmä tutustui Ylen suomen- ja ruotsinkielisiin uutistoimituksiin ja tapasi Journalistiliiton ja Radio- ja televisiotoimittajien liiton aktiiveja.

BREGin asiantuntijaryhmään kuuluu kymmenkunta jäsentä ja sitä johtaa **John Barsby** Britannian journalistiliitosta NUJ:stä. Varapuheenjohtajana on **Susanna Sjöstedt**, Ylen toimittaja ja RTTL:n viestintäpoliittisen valiokunnan vetäjä.

Kokoukseen osallistuivat heidän lisäkseen **Johannes Duchrow** (Saksa), **Gerhard Moser** (Itävalta), **Mouloud Aissou** (Ranska), **Vittorio di Trapani** (Italia), **Moschos Voitsidis** (Kreikka), **Sidsel Avlund** (Norja) ja Y**uk Lan Wong** EFJ:n toimistosta Brysselistä.

Ylen uutistoiminnan uudistukset kiinnostivat vieraita kovasti. Yhtiön omaa uutistoimistoa ihasteltiin, samoin verkon uutistyölle luomia lähes rajattomia mahdollisuuksia. Selväksi tuli, että Ylellä on moniin maihin verrattuna poikkeuksellisen laajat Internet-palvelut.

Muitakin eroavaisuuksia löytyi: Ylessä uutistoimitukset eivät kilpaile keskenään, asioita suunnitellaan yhdessä ja ammatillinen järjestäytyminen on hoidettu eri tavoin. Muista maista poiketen Ylessä lähes kaikki ohjelmatyöntekijät kuuluvat Journalistiliittoon.

VAIN RANSKASTA HYVIÄ UUTISIA

BREGin kokouksen keskiössä olivat maaraportit. Niiden mukaan sähköisen median vaikeudet eivät hellitä. Espanjalaisen valtion budjettivaroin rahoitetun RTVE:n taloudellista tukea on kahden viime vuoden aikana leikattu 46 prosentilla, eikä valtiovarainministeriö ole suostunut antamaan yhtiölle 130 miljoonan euron kaivattua lisätukea.

Kreikassa lakkautetusta julkisen palvelun yhtiöstä irtisanotut työntekijät jatkavat edelleen aluelähetysten ja verkkouutisten tekemistä ilman palkkaa. Uutta Nerit yhtiötä ei ole vielä hyväksytty EBU:n jäseneksi.

Iso-Britanniassa viisi vuotta sitten tehty päätös lupamaksun jäädytyksestä on johtanut noin tuhannen työpaikan menetykseen.

Norjan hallitus on päättänyt jäädyttää lupamaksun, ja NRK:n tulot vähenevät ensi vuonna 37 miljoonalla eurolla. Yhtiön henkilökuntaa on jo vähennetty 130 henkilöllä nk. vapaehtoisin järjestelyin. Italiassa hallitus leikkasi äskettäin laittomasti 150 miljoonaa euroa julkisen palvelun yhtiölle RAI:lle lupamaksuilla kerätyistä varoista. Itävallan ORF:ssa talous on kiristynyt ja yhtiössä odotetaan leikkauksia.

Saksa on jäädyttänyt lupamaksun ja säästötavoitteeksi on asetettu 160 miljoonaa euroa. Leikkausten johdosta 400 ARD:n työpaikkaa on uhattuna ja eläkkeitä huononnetaan.

Ylen yt-neuvottelut herättivät BREGin kokouksessa huolta, ja marraskuun alussa Euroopan Journalistiliitto EFJ vetosi Ylen johtoon irtisanomisten välttämiseksi.

Yksi myönteinenkin uutinen BREGin kokouksessa kuultiin: Ranskan julkisen palvelun yhtiön France Télévision työntekijät saivat viime keväänä sopimuksen ensimmäisestä yleisestä palkankorotuksesta 10 vuoteen. Sopimuksen mukaan palkat tulevat nousemaan kolmen seuraavan vuoden aikana noin viisi prosenttia.

Teksti perustuu Susanna Sjöstedin RTTL:n hallitukselle kirjoittamaan ruotsinkieliseen raporttiin, joka on luettavissa kokonaan www.rttl.fi -sivuilla.

Miten tässä näin kävi?

TEKSTI Juha Blomberg pääluottamusmies

Toisena pääluottamusmiehenä Ylen yt-neuvottelujen aikana toimiminen oli minulle valtava haaste. Parin viime vuoden aikana olen osallistunut neljän ns. positiivisen yt:n neuvotteluihin. Niiden aikana opin paljon neuvottelujen luonteesta, asioiden etenemisestä, prosessin hitaudesta ja varsin niukan tiedottamisen mukanaan tuomista joskus kiukkuisistakin yhteydenotoista. Kahdeksannen luvun yhteistoimintaneuvottelu oli kuitenkin ihan toinen tapaus. Kun oivaltaa yt-kutsun saadessaan edessä olevan ihmisten työsuhteen loppumiseen johtava neuvottelu, iskee ensin hämmennys ja epäusko. Eihän meillä hoideta henkilöstöpolitiikkaa näin! Johdon tavoitteenahan on ollut nostaa yhtiö Suomen parhaiden työpaikkojen listalle. Quo vadis Yleisradio?

Neuvottelujen alkaessa edessä oleva savotta tuntui lähes mahdottomalta. Johto pysyi tavoitteessaan jääräpäisesti ja me omissa esityksissämme. Pikkuhiljaa edistystä alkoi kuitenkin tapahtua. Ja sitten palattiin taas lähtöruutuun. Ja edistyttiin. Tunnetilat seilasivat kuin Tallinnan lautat edestakaisin ja myrskyisimpinä päivinä koko yt-risteily lähes pysähtyi. Tilanteet eri yksiköiden alapöydissä etenivät epätahdissa ja kokonaisuuden hahmottaminen oli erinomaisen vaikeaa.

Melkein kahden kuukauden aikana yt-prosessissa järjestettiin lähes 50 kokousta. Lisäksi päälle tulivat työryhmät, alatyöryhmät, pienryhmät, epäviralliset kahdenkeskiset tapaamiset, work shoppeja unohtamatta. Onneksi meitä luottamusmiehiä oli useita jakamassa taakkaa ja pitämässä jäsenistön puolta kirkkain ajatuksin. YOT:n neuvottelijoilla oli isona tukena muiden järjestöjen edustajat, joiden kanssa työskentelimme yhteisrintamassa neuvotteluissa, yhteisenä tavoitteena torpata johdon epärealistiset henkilöstön vähennyssuunnitelmat. Erityisen maininnan ansaitsee aktiivinen jäsenistömme, joka omilla toimillaan toi yhtiön johdon tietoisuuteen muutosten kokonaisvaikutukset.

Työmme jatkuu vielä pitkään yt:n jälkihoidossa. Itselläni on haaveena paluu oman rakkaan työyhteisöni maisemakonttoriin ja mikrofonin ääreen lähitulevaisuudessa, mutta hoidetaan nyt tämä keissi loppuun.

IRTISANOMISET YKSIKÖITTÄIN (TILANNE 12.11.)

TUOTANNOT
Tuotannot -yksikössä irtisanotaan 50 henkilöä. Lisäksi eläköitymisten kautta vähennetään 18. Kokonaisvaikutus on 68 päättyvää tehtävää.

YLE SVENSKA
Yle Svenskassa irtisanotaan 5. Muu vähennys 7 hlöä hoidetaan eläke- ja muilla järjestelyillä.

YHTEISET TOIMINNOT
Yhteisissä toiminnoissa (strategia, viestintä, lakiasiat, talous ja HR) irtisanotaan 2 henkilöä. Muiden järjestelyjen kautta työvoiman käyttö vähenee 17 htv:llä.

UUTIS- JA AJANKOHTAISTOIMINTA
Uutis- ja ajankohtaistoiminnassa irtisanotaan 10 henkilöä. Loput alkuperäisen 23 henkilön vähennystarpeesta hoidetaan uudelleen sijoitteluilla ja lopettamalla määräaikaisia tehtäviä. Ilmoittautumismenettely on määrä saada valmiiksi marraskuun loppuun mennessä.

JULKAISUT
Julkaisuissa irtisanotaan 5 ihmistä. Muu vähennystarve hoidetaan eläkejärjestelyjen ja uudelleensijoituksen kautta. Vakinaisten henkilöiden kokonaisvähennys 16,5 henkilöä. Päättyvät määräaikaiset tehtävät mukaan lukien kokonaisvaikutus on 20,5 - 21,5 henkilöä.

LUOVAT SISÄLLÖT
Luovissa sisällöissä tehdään asia-, kulttuuri-, viihde-, lasten ja nuortenohjelmia sekä draamaa. Luovissa sisällöissä irtisanominen uhkaa kahta tuottajaa.Lisäksi vakituisesta työvoimasta vähennetään kuusi tehtävää eläköitymisillä. Määräaikaisesta työvoimasta ja freetyöstä vähennetään yhteensä 12 henkilötyövuotta

TEKSTI JA KUVAT Seppo Metso

Järjestäytyminen arveluttaa Britanniassa

Britanniassa mediaväki ei juurikaan kerro työnantajalle ammattiliittoon kuulumisesta. Tämä selvisi asiamiesten Lontoon opintomatkalla.

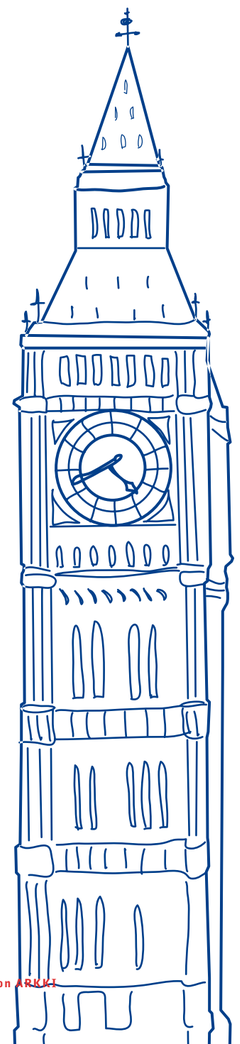

SJL:n yhdistysten työntekijöiden ammattiosasto opintomatkaili Lontoossa Jokesin tuella lokakuussa. Ykkösvierailukohde oli paikallinen journalistiliitto National Union of Journalists (NUJ).

NUJ:lla on jaettu puheenjohtajuus. Sitä hoitaa yksimielisesti pesteihin valittu parivaljakko, kovaksi keitetty journalisti **Adam Christie** ja kirjankustannuspuolta edustava **Andy Smith**, joka otti kolmijäsenisen delegaatiomme vastaan.

NUJ on perustettu jo vuonna 1907. Sillä on toimistot myös Manchesterissa sekä Skotlannissa, Walesissa ja Irlannissa.

25 000 maksavasta jäsenestä yli 7 000 on freelancereita. Jäsenkunnan ammattien kirjo on huomattavan laaja. Mukana on muun muassa copywritereita, jotka kustannuspuolella osallistuvat kirjantekoprosessiin.

Smithiä huolestutti jäsenmäärän lasku. Huippuvuosista on tultu alas liki kolmannes. Jäsenmäärän nettopudotus lokakuusta 2013 lokakuuhun 2014 oli tosin vain pari sataa koska freelancereiden määrä kasvoi ja jonkin verran tuli uusia työpaikkoja uuden median puolelle.

Ay-liike on ollut Britanniassa ahtaalla vuosien 1984-85 kaivoslakoista alkaen. Konservatiivit yrittivät murskata koko ay-liikkeen ja työntekijät onnistuttiin pelottelemaan. Järjestäytyminen ei ole vieläkään itsestään selvää. Siitä ei kerrota varsinkaan työnantajalle. Valtaosa myös NUJ:n jäsenistä maksaa jäsenmaksunsa suoraan liitolle. Pelot käyvät joskus toteen. Smith kertoo tuoreen tapauksen, jossa BBC:n HR-johtaja luki alaisten sähköposteja ja kaiveli jäsentietoja ay-aktiiveja painostaakseen.

– Asemansa vuoksi hänellä oli laillinen pääsy jäsenyystietoihin mutta niiden väärinkäyttö oli moraalitonta, Smith sanoo.

NUJ osti asiasta metakan. BBC joutui tarkastelemaan uudelleen toimintakulttuuriaan. HR -pomo sai lähteä.

KILPAILUA JÄSENISTÄ

Smith näkee paljon potentiaalia jäsenmäärän kasvattamiseen. Hän uskoo ruohonjuuritason työhön. – Meillä on kokonainen sukupolvi, jolla ei ole käsitystä mitä ay-liike tekee ja mitä hyötyä on ammattiliittoon kuulumisesta. Olemme kuitenkin pieni liitto ja lähinnä voimme vain tukea ihmisiä organisoitumaan itse työ- ja opiskelupaikoillaan.

NUJ:n kanssa jäsenistä kilpailee pienempi British Association of Journalistis (BAJ). Sen perusti vuonna 1991 NUJ:sta lähtenyt **Steve Turner**. Myös maailman vanhin journalistiliitto 130-vuotias Charted Institute of Journalists / Ioj (TU) toimii Lontoossa ja on laajentunut ammattiliitoksi. Viihdeteollisuudessa ja mediassa työskentelevillä on oma, vuonna 1991 perustettu 32 000 jäsenen liitto BETCU.

SAL:n Kaija Plit ja YOT:n Helena Pekarila NUJ:n puheenjohtaja Andy Smithin kanssa. NUJ:n toimitalo on vilkkaan Kings Cross St Pancras rautatieaseman luona.

War Horse sai fiiliksiin

Iltaohjelman delegaatiomme valitsi kahdella kriteerillä: lippu piti saada samaksi päiväksi ja suht' halvalla. Päädyimme War Horse – musikaaliin. Tämä National Theatren ja eteläafrikkalaisen Handspring Puppet Companyn yhteistuotanto on pyörinyt vuodesta 2007. Esityspaikka New London Theatre on Govent Gardenin teatterikeskittymän rumin rakennus. 1970-luvun tyly betoniarkkitehtuuri kuitenkin unohtui teatterisalissa teatterin magian imaistessa mukaansa. Niin aidon oloisia näyttelijöiden liikuttelemat hevoshahmot olivat pienintä liikettään ja tuhahdustaan myöten. Tämmöisenä verkko edellä – aikana esityksen yksinkertaiset manuaaliset efektit ja koskettava tarina saivat meidät fiiliksiin. Viisi miljoonaa muutakin on jo eläytynyt sotakentiltä hengissä selvinneen hevosen tarinaan. Suosittelemme!

Michael Morpurgon War Horse –romaaniin perustuvaa elokuvaa esitetään myös mm. Berliinissä ja Hollannissa. Steven Spielbergin ohjasi aiheesta elokuvan.

KUVA: National Theatre

Anonyymi YT-päiväkirja

pvä 1.

Aamulla kuulin uutisista,
että Ylessä alkaa kaikkien
aikojen yt-pläjäys.
Yt-neuvottelujen piiriin
kuuluu tuhat henkeä.
Tuhat!
Ja väkeä on firmassa reilut
kolmetuhatta.
Repesin nauruun ja nauroin
ääneen, koska uutinen oli
niiiiiin käsittämätön – ja
nuppiluku uskomaton. Joka
kolmas tyyppi yt-neuvotte-
luihin. Ei oo todellista.

Pvät 2. ja 3.

Tässä on mennyt pari päivää
humussa ja sumussa epätodelli-
sissa tunnelmissa.
Joka kolmas. Voiko olla totta?
Käytävässä on erikoinen tunnel-
ma, jengi melkein leijuu epäus-
koisuudessa.Olo on kuin unessa
tai kevyessä kännissä.

Duunissa ollaan oltu vähän
hysteerisiä, välillä joku purs-
kahtaa jostain ihan älyttömästä
syystä hysteeriseen kikatukseen.
Kai sitä vähemmästäkin hermostuu
ja tulee hysteeriseksi.
Ei kai kukaan oikein osaa ottaa
todesta ”joka kolmas”-uutista.
Vaikeata sitä onkin uskoa.
Siviilissä kaverit kyselevät
huolissaan kuinka mun nyt käy.

Pvät 3.-

Kuultiin, että meillä Luisissa
yt-neuvottelut koskee vain tuot-
tajia ja ohjaajia.
Ollaan siis pahimman stressi-
pyörteen ulkopuolella – helpo-
tuksen huokaus omasta puolesta
…ja toistaiseksi.

Kuitenkin 180 ihmistä on
irtisanomisuhan alla ja
lopuilla muuttuu työkuva niin
paljon, että yt-neuvottelut
kuuluu kuvioon. Kuinkahan
tutuille tuottajille käy,
säästyvätköhän toimittaja-tuot-
tajat tuottajia paremmin?
Luultavasti seuraavalla
kierroksella leivotaan
toimittajanretkujen määrää ja
tarpeellisuutta + ulkoa ostamis-
ta ..sama vuosia vanha liturgia
Indie-ostot pelastaa Ylen.
Niinpä joo.
Löysät pois vaan.

Seuraavat vkot jatkuu epä-määräiseen tulevaisuuteen...

Edelleen on vaikea uskoa massa-yt-
neuvotteluja todeksi. Tuotannon
porukoilla yt-seula poimii toi-
sin kuin meillä. Ja Arkisto kir-
jastoineen ja taustatoimittajineen
se vasta tiukkaan paikkaa joutuu.
Kymmenkunta ihmistä jo pieneksi
karsitusta porukasta joutuu irti-
sanomisuhan alle. Ihan perseestä.
Informaatikoista ja kumppaneis-
ta riippuu monen ohjelman valmis-
tuminen ja ainakin valmistuminen
ajoissa.

Kyllä ei tämän asian päällä istuva
johtaja kovin paljoa ohjelmante-
osta tiedä eikä varsinkaan tajua.
Ja kyllä ei pitäis toimivaa kel-
loa sorkkia tai se lakkaa toimi-
masta. Miksi hitossa jotkut tup-
paa ittensä muka johtamaan toisten
työtä ja työoloja, vaikka ei ym-
märrä niistä sitäkään minkä ahven
maisemakonttorisuunnitelmasta.

Olisi syytä tietää miten näitä oh-
jelmia ym. sisältöjä tehdään, jotta
tietää mitä niiden valmistuminen
vaatii. Kyllä ei raksalle moni edes
yrittäis mennä johtamaan äijien
duunia vastaavalla tietotaidolla.

Juris Paiders (keskellä) johtaa Latvian 180 jäsenen journalistiliittoa, joka pitää itseään riippumattomana ja virallisena ammattiliittona.

TEKSTI JA KUVAT: Ari-Pekka Sirviö

Monen liiton Latvia

Media-ala kehittyy Latviassa samaan suuntaan kuin Suomessakin. Pienen maan journalistinen kenttä on kuitenkin hajanaisempi kuin Suomessa. Alan työntekijäliittoja ja mediayhtiöitä on paljon.

Latviassa toimii kaupallisen median rinnalla julkisen palvelun media. Julkisen palvelun radio ja televisio rahoitetaan valtion budjetista ja osittain myös mainoksilla. Työntekijöiden edustajat vakuuttavat, että hallitusrahoitteisuus ei uhkaa riippumattomuutta.

– Esimerkiksi viime vuonna hallitus antoi televisiolle runsaat 20.000 euroa, jotka piti käyttää EU-myönteisten asioiden kertomiseen. Emme suostuneet siihen, vaan teimme myös kriittisiä juttuja, muistelee Latvian television työntekijöiden puheenjohtaja **Sarmite Plume**.

Latvian journalistiliiton puheenjohtaja **Juris Paiders** sen sijaan kritisoi television ykköskanavaa.

– Kanava on suurimpien poliittisten puolueiden mainoskanava. Sen johtajat ovat lähellä suuria puolueita ja ohjelmissa esiintyy lähinnä pääpuolueiden edustajia. Jos opposition edustaja pääsee joskus kanavalle, pidetään huolta, että hän on ääliö ja puhuu tyhmiä. Sen jälkeen pääpuolueiden johtajat näyttävät fiksuilta. Se on demokratian imitaatiota, Paiders tulistuu.

RADIO JA TV HALUTAAN YHDISTÄÄ

Julkisen palvelun media on jakautunut toistaiseksi erillisiin radio- ja televisioyhtiöihin, mutta yhtiöiden sulauttamista suunnitellaan. Yleä käytetään Latviassa esimerkkinä, kuinka radio ja tv voivat toimia yhdessä. Työntekijäjärjestöt eivät pidä yhdistämissuunnitelmista.

– Alkuperäinen idea oli kehittää lisärahoituksella uusi yhdistynyt radio- ja tv-media, ehkä rakentaa yhteinen toimitustalo ja saada uusia työvälineitä. Nyt haetaan vain säästöjä, koska kummallakaan osapuolella ei ole rahaa, harmittelevat Latvian kulttuurialan työntekijäliiton LKDAF:n puheenjohtaja **Aldis Misevics** ja Latvian radion työntekijöiden varapuheenjohtaja **Mudite Paegle**.

Tavoitteena on myös yhdistää radio- ja tv-työ moniosaamiseksi. Tässäkin ollaan alkuvaiheessa niin työpaikoilla kuin alan oppilaitoksissa.

– Vielä juuri kukaan ei toimita, kuvaa ja editoi tai tee sisältöä kaikkiin välineisiin yksin. Moniosaaminen on silti tulossa Latviaankin. Jotkut nuoret osaavat jo paljon eri asioita, television Sarmite Plume kuvailee.

LIITTOJEN ERI ROOLIT

Ammattiliittojen maine on ollut huono neuvostoajan jälkeen. Latvialainen yhteiskunta heilahti vapauduttuaan oikealle ja ammattiliittoja syytettiin pyrkimyksestä hajottaa yhteiskuntaa. Tosin talouskriisin myötä sai ay-toimintakin uutta nostetta.

– Silloin kun menee hyvin, ammattiliittoa ei pidetä tarpeellisena. Liiton tarve tulee huonoina aikoina, Paiders kuvailee.

Media-alan ay-kenttä on hajanainen. Kulttuurialan työntekijöiden liittoon LKDAF:ään kuuluu lukuisia jäsenjärjestöjä, mukaan lukien radion työntekijöiden liitto ja television työntekijöiden liitto. Työpaikoilla, esimerkiksi sanomalehdillä saattaa olla lisäksi omat ammattiyhdistyksensä. 180 jäsenen Latvian journalistiliitto puolestaan pitää itseään riippumattomana ja virallisena ammattiliittona.

Journalistiliitossa keskusteltiin Suomen liiton tapaan jäsenrajojen laajentamisesta, jolloin esimerkiksi tiedottajat olisi hyväksytty jäseniksi. Lopulta päätettiin kuitenkin, että liittoon ei hyväksytä henkilöä, joka työskentelee pr-sektorilla.

Eri liitoilla on Latviassa hieman erilaisia painotuksia ja huolenaiheita. Televisioliiton Sarmite Plumen mielen päällä ovat työehtosopimusneuvottelut.

– Haluamme esimerkiksi, että meille kerrottaisiin nykyistä paremmin yhtiön suunnitelmista, hän linjaa neuvottelujen tavoitteita.

Hän kertoo ylpeänä myös käytännön asioista, joita liitto on tehnyt.

– Jäsentemme lapset saavat olla päivähoidossa tv-talossa. Nyt aiomme tehdä pihalle leikkipuiston, luettelee Plume.

Kulttuurialan työntekijöiden kattojärjestö LKDAF taas on huolissaan siitä, että kaupalliset mediayhtiöt – sosiaali- ja työttömyysturvamaksuja välttääkseen – eivät palkkaa vakituisia työntekijöitä vaan käyttävät mieluummin itsensätyöllistäjiä. Vaikka he työskentelevät vakituisten tavoin, he saavat vain vähän palkkaa. Loput maksetaan palkkioina ja korvauksina, jolloin sosiaalimaksujen hoitaminen jää työntekijän itsensä niskoille.

Myös Journalistiliitossa tunnistetaan sama ongelma. Juris Paiders muistuttaa myös toisesta vakavasta ongelmasta varsinkin pienissä yhtiöissä.

– Eräs kuuluisa venäjänkielinen journalisti kertoi, että hän olisi tyytyväinen, jos hän edes saisi jotain palkkaa. Hänen työantajansa ei ollut maksanut palkkaa viiteen kuukauteen.

Myös Latviassa tavoitteena on journalistisen alan yhteinen työehtosopimus. Radion ja television liitoilla on jo yhteinen sopimus, mikä tuo liittojen jäsenille merkittäviä etuja.

PALKALLA EI JUHLITA

Palkkojen pienuus on ongelma koko Latviassa. Keskimääräinen palkka on Latviassa noin 740 euroa. Toimittajien tyypillinen palkka on puolestaan 700 - 1000 euroa.

– Yllätyn, jos jollakin journalistilla on yli tuhannen euron kuukausipalkka, jos hän ei ole tähtitoimittaja, muotoilee Paiders.

Vaikka Latvian elinkustannukset ovat Suomea pienemmät, ostovoima jää reilusti suomalaisista jälkeen. Hinnat ovat nousseet ja harva voi esimerkiksi edes haaveilla omasta asunnosta. Moni joutuu tekemään myös kahta työtä tullakseen toimeen. Yksi Latvian ongelmista onkin maastamuutto, kun kansalaiset lähtevät leveämmän leivän perään esimerkiksi Englantiin.

Oppaamme Onni Lillqvist tuumailee Marjo Hiidensalon ja Juha Hakalan kanssa.

Keskiaikaisen Táborin tunnelma lumosi.

TEKSTI Kirsi Mattila
KUVAT Ingrid Svanfeldt

FAO:n jäsenmatka

Euroopan napaan

Tšekkiläisyys on mielentila tai illuusio, opimme FAO:n jäsenmatkalla Tšekinmaalla.

Oppaanamme toimi Onni Lillqvist, joka luotsasi meitä niin Prahan kaupunkikierroksella kuin päiväretkellämme Táboriin.

Ay-tapaamisessa kartoitimme freelancereiden työehtoja ja päädyimme keskustelemaan alan etiikasta.

Vierailumme alkoi bussikierroksella; teemaksi Onni nimesi Prahan rumimmat rakennukset; vierailimme mm. Žižkovin TV-tornin juurella; 216 m korkea torni on Prahan korkein rakennus ja sosialismin ajan arkkitehtuurin viimeisiä voimannäyttöjä. Aikanaan tornin tehtävä oli torjua länsimaisten tv-yhtiöiden ohjelmien näkyminen maassa, nyt se toimii näkötornina.

Ilta jatkui vauhdikkaasti, kun ohjaaja-käsikirjoittaja **Katariina Lillqvist** johdatti meidät Vanhaan kaupunkiin tutustumaan kaupungin alakulttuuriin. Suomalais-tšekkiläisen pariskunnan pitämä Vzorkovna-undergroundklubi Bartoilomejska-kadulla on elämys!

Lauantaina osa meistä nautti puolestaan korkeakulttuurista, kun vierailimme Säätyjen teatterissa, jossa Mozart johti Don Giovanni -oopperansa ensi-illan; ja ohjelmistossa oli Don Giovannin aivan huikean hieno tulkinta!

Sunnuntaina teimme retken Táboriin, ja sen keskiaikaisiin katakombeihin. Nukke- ja animaatiomuseossa tutustuimme Katariina Lillqvistin hienoihin nukkehahmoihin, ja tutuksi tuli Onnin opastuksella myös tšekkiläinen nukkeanimaation tekotapa luurankoja myöten. Lopuksi katsoimme kolme animaatiota hartaan myötäelämisen vallassa.

Jäsenmatkalla kun oltiin, oli ay-tapaaminen myös ohjelmassa. Ylen yt:t ovat leimanneet myös monen freen syksyä, kun töitä ei ole jaettu entiseen malliin. Av-kääntäjien neuvottelut yleissitovan työehtosopimuksen saamiseksi alalle puhuttivat, ja keskustelua herätti myös se, miten yrittäjä pärjää paremmin myymällä työtään yrityksille ja esimerkiksi ministeriöille kuin Yleisradiolle. Hintoja polkemalla Yleisradio karkottaa parhaat tekijänsä. Tästä aiheesta kuullaan vielä!

Lopuksi sananen mielentilasta, johon Onni meidät vei: Tšekki on kansojen kohtauspaikka, Euroopan napa – kuten Onni asian ilmaisi. Tšekinmaan yli ovat kulkeneet slaavit, keltit, tataarit, mongolit. Valloittajien ja valloitettujen jäljiltä tšekkiläisten geeniperimä on sekoitus, ja se mikä tšekkiläisiä yhdistää, onkin geeniperimän sijasta kieli, historia, yhteenkuuluvuuden tunne ja yhteinen päämäärä – sanalla sanoen mielentila tai illuusio. Nautinnollinen ajatus!

Onni Lillqvist johdatti faolaiset nukentekijän pajaan.

KOPIOSTON ÄÄNIKORVAUKSET HAUSSA
Hakuaika päättyy 19.12.2014

Äänikorvauksia jaetaan niille SJL:n freelancerjäsenille, jotka ovat vuonna 2013 tehneet radiotyötä ja olleet liiton jäseniä.

Lähetä vapaamuotoinen hakemuksesi RTTL:n toimistoon viimeistään perjantaina 19.12.2014 sähköpostilla pirjo.munck@yle.fi tai kirjeitse osoitteeseen RTTL, PL 76, 00024 Yleisradio.

Hakemuksesta on käytävä ilmi työnantaja ja toimitus/toimitukset, joille olet tehnyt radiotyötä vuonna 2013 sekä hakijan nimi, osoite, henkilötunnus ja pankkitili.

Jos olet saanut aikaisemmin Kopiosto-korvauksia, Kopiostolla on verotietosi. Ellei näin ole, tai et ole varma asiasta, lähetä kopio verokortistasi RTTL:n toimistoon.

Äänikorvaukset rahoitetaan ohjelmien tallentamisesta saatavilla hyvitysmaksuilla. Opetuskäytöstä ei makseta enää äänikorvauksia.

Luottamuspulaa Tampereella

Työtyytyväisyyskyselyn perusteella luotto yhtiön johtoon on romahtanut. Tämähän todettiin myös yt-infossa, jossa saimme kuulla irtisanottavien lukumäärän. Jos katsoisimme peilin sijasta päiväkirjaan tai lokiin kahden viimeisen vuoden aikana: miksi tamperelaisten antamat Tyke-pisteet johdolle ovat monin paikoin yhtiön alhaisimmat Mediapolis-hypestä huolimatta?

Studiouudistusten jälkeen on kyyti ollut kylmää. Suosikkiohjelmia siirrettiin ykköselle tai lopetettiin kanavabrändin nimissä. Kakkosen kanavajohto ja tiedotus siirrettiin Pasilaan. Uuden päivän tuotanto ulkoistettiin, Uuden Musiikin Kilpailu tehtiin viime talvena SD:nä ja seuraavaksi HD-rekalla Helsingissä. Kaupunki möi Lempiäniemen halvalla yksityiselle omistajalle. Mediapolis tulvii tapahtumia ja pippaloita, mutta missä ovat uudet ohjelma-avaukset? Sokerina pohjalla media-alan suurimmat yt:t ja irtisanomiset vuosikymmeniin.

Ylläpidon ulkoistuksessa it-taustaiset pomot ovat vetäneet mutkat suoriksi. Jos tämä ostopalvelujen siirtyminen oikeasti tuo säästöjä, niin palvelutaso eittämättä putoaa. Ongelmia seurannee. Tätä välttääkseen Tuotannoissa suoritetaan ns. transitio, jolla irtisanottavat opettavat ostopalvelujen edustajia, työnsä jatkajia uusiin systeemeihin irtisanomisaikana. Viimeinen nöyryytys. Joku saa vuoden määräaikaisuuden. Irtisanottavat eivät voi työllistää itseään muodostamalla toiminimiä. Urakat on aiesopimuksilla jaettu tietyille yhtiöille jo alkuvuodesta.

Miksi näin tehdään? Onko kaikki selitettävissä kompetenssivajeella?

Yle on eduskunnan yhtiö. Ehkä johdolla on tarkoitus miellyttää päättäviä piirejä, joille yksityisten firmojen etu on keskeistä. Vaalitkin ovat jo lähellä. Onko ylläpito ja muut ulkoistettavat toiminnot uhrilampaita, jotka uhrataan jatkuvuuden takaamiseksi?

Tulospalkkiot koetaan epäreiluina ja kohtuuttomina. Palaan aiheeseen tarvittaessa myöhemmin.

Pienistä pisaroista se merikin muodostuu. Emme elä pöhinällä, tiikerinloikilla ja studioiden vuokraamisella kumppaneille. Tarvitaan konkretiaa, Ylen omia satsauksia, jotka työllistävät omaa väkeä, tätä Ylen vanhaa palvelua. Ehkä ne tykkäämispisteetkin siitä sitten pikkuhiljaa nousevat. Jos oletamme, että henkilöstön mielipiteellä on merkitystä.

KARI ROMPPAINEN
työsuojeluvaltuutettu, Tampere – Muu Suomi

Valhetta

LATVIAN journalistiliiton puheenjohtaja **Juris Paiders** muistuttaa, että hän kommentoi Ukrainan sotaa vain yksityishenkilönä, ei liiton puheenjohtajana, sillä liiton jäsenistä 40 prosenttia on venäläisiä. Hän nojaa taaksepäin tuolissaan, huokaa ja aloittaa lopulta hapuillen vastauksensa.

– Lähes koko vanhempi väestö Latviassa ymmärtää venäjää ja voi siksi seurata myös venäläistä mediaa. Ihmiset näkevät tiedotusvälineistä valhetta molemmilta puolilta. Totuus on jossain sillä välissä. Siksi Latviassa saa ehkä kokonaisen kuvan Ukrainan tilanteesta, hän pyörittelee.

Latvian television työntekijäliiton puheenjohtaja **Sarmite Plumen** mukaan Latviassa eletään kahdessa informaatiotilassa: latvialaisessa ja venäläisessä. Latvian hallitus myönsi televisiolle tänä vuonna puoli miljoonaa euroa ylimääräistä rahaa. Sen turvin Latvian televisiossa aloitettiin uusia venäjänkielisiä uutis- ja ajankohtaisohjelmia.

– Latvian venäjäkielisten kanavien ja Venäjän omien kanavien informaatiossa on suuri ero. Siksi on tärkeää, että Latviassa tehdään omaa venäjänkielistä ohjelmaa, sanoo Plume.

– Se on sotapropagandaa molemmilta puolilta. Joskus se on totta, joskus ei lainkaan totta, vahvistaa Paiders.

Kun keskustelu kääntyy toimittajien sananvapauteen Venäjällä, Juris Paiders vertaa tilannetta Irakin sotaan.

– Venäläisillä journalisteilla on nyt yhtä suuri sananvapaus kuin amerikkalaisilla toimittajilla oli Irakin sodan aikana. Jos olet tehnyt sopimuksen työskennellä journalistina yhden sodan osapuolen kanssa, sinun on hyväksyttävä säännöt, paukauttaa Paiders.

Sarmite Plume miettii kysymystä tarkkaan.
– Minun on vaikea kommentoida, koska minulla ei ole kontakteja venäläisiin journalisteihin. Mutta Venäjä ei ole vapaa maa, toimittajat eivät voi puhua siellä vapaasti, sanoo Plume lopulta.

Kysyn lopulta Juris Paidersin mielipidettä Venäjän presidentistä Vladimir Putinista. Jälleen hän miettii pitkään.

– Kuulin häntä sanottavan nykypäivän Hitleriksi. Hänellä on suunnaton valta ja hän ei välitä maailman mielipiteistä. Hänellä on niin suuri maine Venäjän konservatiivisessa siivessä.

Paidersin sanat saavat lisää painoarvoa, kun keskustelen latvialaisen kadunmiehen kanssa. Nimettömänä esiintyvän henkilön mukaan kukaan ei uskalla kritisoida Venäjää julkisesti Latviassa. Kriitikolle saattaa vielä nykyäänkin käydä kuin neuvostoaikana: Jos puhut liikaa, löydyt aamulla kuolleena. Jään miettimään, uskoako tarinaa, vai olenko minäkin nyt propagandasodan kohteena.

Länsi-Ukrainassa elämä jatkuu normaalisti – sikäli kuin tiedotusvälineitä on uskominen. Katunäkymä läntisen Ukrainan Brodyn pikkukaupungista, jossa näkyy puolalaisen, juutalaisen ja ukrainalaisen kulttuurin vaikutus.

TEKSTI Ari-Pekka Sirviö KUVA Eero Balk

Ukraina Latvian mediassa

molemmilta puolilta

Ukrainan kriisi on vaikea aihe Latviassa, jossa kolmasosa väestöstä on venäläisiä. Lisäksi osalla latvialaisista on ukrainalaiset juuret. Tulee mieleen, saako maassa lainkaan objektiivista tietoa Ukrainasta.

Haluamme sekä huomiosi että rahasi.

Kaikki puhuvat sananvapaudesta. Vikes myös tekee! Viestintä- ja kehitys -säätiö Vikes on Suomen ainoa pelkästään sananvapaustyötä tekevä säätiö. Toimimme siellä, missä sananvapaustilanne on vaikein: Somaliassa, Myanmarissa, Keski-Aasiassa, Nepalissa, Nigeriassa, Nicaraguassa.... Tuemme tutkivaa journalismia, journalistien koulutusta ja verkostoja, yhteisömediaa ja paljon muuta tänä vuonna yli miljoonalla eurolla 14 maassa. Rahoitus hankkeisiin tulee pääosin ulkoministeriön kehitysyhteistyövaroista. Se kuitenkin edellyttää meiltä 15 prosentin omaa rahoitusta. Pienelläkin tuella on siten suuri merkitys.

vikes

Laatugrafiikkaa lahjaksi tai omaksi iloksi

Taiteilija Henrik Tikkasen perikunta antoi Vikesille oikeuden tehdä kahdesta Henrikin työstä 30 kappaletta korkeatasoisia grafiikanlehtiä. Toinen töistä kuvaa leijonaa ja miestä, joka anelee leijonalta armoa, toisessa ratsastaja kannattelee peitsen kärjessä vastustajansa päätä. Vedosten hinta on 500 euroa kappale. Jos kiinnostuit, ota yhteyttä: vikes@vikes.fi

Vikes ja Yle vievät tv-osaamista Somaliaan

Vikesin suurhanke on Somalian kansallisen television uudistaminen Suomen yleisradion mallin mukaan. Somaliassa järjestämme laajoja sananvapauskoulutuksia, jotka kattavat niin journalistikunnan, armeijan, poliisin kuin virkamiehet. Lue lisää Vikesin hankkeista: www.vikes.fi